

«Дилда»

Остап Вишня

Дилда, Тиміш Іванович, такий собі є на світі.

Прізвище таке в нього: Дилда.

Коли заснувався в його селі колгосп, Дилда, Тиміш Іванович, сильно покрутив носом, — отак: круть-круть-круть! — і сказав своїй жінці Салимонії Пилипівні Дилді:

— Гуртове — чортове!

Залишився тоді Тиміш Іванович Дилда одноосібником.

Ну, що ж: одноосібник, коли він чесний, коли він виконує все те, що від чесного радянського громадянина вимагається, — одноосібник у нас всі громадські права має.

Не дійшло, значить, іще до свідомості людини, що колективна, артільна праця корисніша, вигідніша, — ну, й хай собі хазяйнує окремо, — колись зрозуміє, де ліпше, — чи в артілі, чи в одноосібному господарстві.

Про Тимоша Дилду ми б не сказали, що щось десь до його свідомості не дійшло, — вовча думка сиділа під капелюхом в Тимоша Дилди:

— А мо' воно ненадовго?

Колгоспи собі росли, розвивалися, багатіли, а колгоспні люди жили собі та поживали.

Дивилися колгоспники на одноосібника Тимоша Івановича Дилду та посміхалися:

— Ну, живи собі! Нам що, дилдуй далі! Виходить, значить, що вийшло воно не на "недовго", — як думав Дилда, — а зовсім навпаки — назавжди.

От одного вечора, коли Тиміш Іванович Дилда та Салимонія Пилипівна Дилда (дітей у них не було) сіли вечеряти, Тиміш Іванович Дилда говорить Салимонії Пилипівні Дилді:

— Салимонько!

— Га?

— Що, пак я тобі хотів сказати? От забувся!

— Мо' сирівцю внести?

— Та який там сирівець?! Не в сирівці справа!

— Мо' десь засвербіло?

— Ой, засвербіло! Ой, засвербіло! — аж скрикнув Тиміш Іванович Дилда.

— Ох, і засвербіло ж, та тільки не з того боку!

Замовк Тиміш Іванович Дилда. Сопла Салимонія Пилипівна Дилда. У хаті було тихо.

— Салимонько! — раптом промовив Тиміш Іванович Дилда.

— Га?

— Ой, мабуть, у колгосп записуватись треба?!

— Ой! — ойкнула Салимонія Пилипівна. Підскочила з місця, підбігла до печі, одскочила від печі, мотонулася до мисника, од мисника до зачіпка, ухопила чомусь рогача й почала підважувати рогачем лежанку. Потім ухопила ночви, поставила на діжу, діжу з ночвами поставила на помийницю, сіла сама в ночви та тоді ще раз:

— Ой!

Тиміш Іванович Дилда схопився з місця й несамовито крикнув:

— Салимонько, сядь!

— Я вже сидю!

Одне слово, в колгосп Тиміш Іванович Дилда й Салимонія Пилипівна Дилда записалися.

Вечорами вони сиділи одне проти одного, дивилися одне одному в очі й кивали головами.

Салимонія Пилипівна витирала хусточкою очі, а Тиміш Іванович скреготів зубами.

Посидівши отак одне проти одного, Тиміш Іванович казав:

— Стелись!

Салимонія Пилипівна слалася. Потім вони лягали спати... Не спалося.

Салимонія Пилипівна Дилда питала в Тимоша Івановича Дилди:

— І чого ти не спиш, Тимочко?

— Думаю!

— По що ж ти, Тимочко, думаєш?

— Думаю, де б отих гемонських трудоднів позичити!

І довго-довго не засипали Тиміш Іванович Дилда і Салимонія Пилипівна Дилда.

Час ішов.

Колгоспи росли, розросталися.

Ох, і трудоднів же було у роботящих, у чесних колгоспників. Ой, і трудоднів...

Та восени, було, до таких колгоспників, — у кого — ой, трудоднів! — підгуркочував грузовик, а на грузовику чували, а в чувалах зерно:

— Забирай, товаришу Чесний, забирай трудодні свої! — гукав до хазяїна шофер. — Печи пироги та розпишись у квитанції!

— Ой, хай тобі щастя! — говорив хазяїн. — Ти поможи хоч вивантажити!

— Допомогти можна!

— А на пироги забігай, будь ласка!

— І забігти можна!

Тиміш Іванович Дилда і Салимонія Пилипівна Дилда, як записалися до колгоспу, — сильно дуже почали боліти.

До непритомії просто!

Як ото треба на роботу йти, так Тимоша Дилду щось таке як ухопить за поперека. — Ну, ні поворухнутись, ні нахилитись!

— Отут! Ось дайте руку, я вам покажу! Отут-отут! Ото-то-то!! Ой! Як тільки щось важкеньке візьму, чи вила, чи лопату, — воно як штриконе, — криком кричу! Баба Волосиха казала, що важкого, боже борони! Та нащо вам — паляниця і та шкодить! Як з цілої починаю та ще з четвертиною сала, — штрика! Так штрика, що в очах жовто! Я вже не знаю, що й робити. Баба Волосиха, — а вона баба тямуща! — казала, що то якась сурйозна дуже мужеська болість!

Коли Тимоша Івановича Дилду хапало за поперека, то Салимонію Пилипівну Дилду, навпаки, — брало отут — під грудьми:

— Підкочується, підкочується під груди, а потім як придавить — гвалт! В очах у мене ніби курка зозуляста — ряботить-ряботить, а потім узяло ніби й розпливлося... А я й не знаю, чи я жива, чи мертва! А потім пішло-пішло-пішло, — звиняйте, все на низ! Баба Волосиха, — а вона баба тямуща! — казала, що то якась сурйозна дуже женська болість.

Сильно дуже хворіли Дилди — і Тиміш Іванович, і Салимонія Пилипівна.

Одпускало їх тільки тоді, коли треба було до міста їхати, — чи там яєчка везти, чи масло, чи там картоплю...

Довго тривала така у Дилдів хвороба.

Щороку трудоднів у них було чимало: у Тимоша Івановича Дилди днів із тринадцять, а в Салимонії Пилипівни днів не менше як одинадцять...

Ну, й що?

А нічого! Вигнали Дилдів із колгоспу.

І добре зробили.

1948